

AGENDAPUNT 9

Ambtelijk Overleg Wonen en Zorg

Datum: 9 juni 2026

Onderwerp: Voorstel vraagstukken pilot RATU

Bijlage(n): -

Aanleiding

Binnen de pilot van het Regionaal Adviesteam Urgenties (RATU) wordt toegewerkt om, eind Q4 2026, te adviseren over de structurele inrichting van het RATU. De pilot biedt daarbij ruimte om knelpunten uit de praktijk te signaleren en te bespreken.

In de afgelopen periode is binnen het RATU, in de nieuwe samenstelling, meerdere malen casuïstiek gewogen. Daarnaast zijn bijeenkomsten georganiseerd met de aandachtsfunctionarissen fair-share beleid. Uit deze gesprekken en de ervaringen uit de uitvoering, zijn enkele knelpunten en vraagstukken naar voren gekomen waarvoor nadere duiding of besluitvorming nodig is.

In dit voorstel leggen wij twee van deze vraagstukken voor aan het ambtelijk overleg.

Uitwerking vraagstukken en voorstellen

In het onderstaande worden twee vraagstukken uit de uitvoering nader uitgewerkt. Per vraagstuk wordt de context toegelicht en wordt een voorstel geformuleerd dat ter bespreking aan de leden van het ambtelijk overleg wordt voorgelegd.

Vraagstuk 1. Beschikbare plekken per gemeente

Samenvatting van voorgaande notitie en gesprek AO

In de regionale afspraken is vastgelegd hoeveel maatwerkplekken iedere gemeente jaarlijks beschikbaar stelt voor uitzonderingssituaties en inwoners met een zwervend bestaan. Het uitgangspunt hierbij is een evenwichtige regionale spreiding. Binnen het RATU wordt per casus beoordeeld in welke gemeente een inwoner de meest duurzame woontoeekomst kan opbouwen. Hierdoor komt het in de praktijk voor dat bepaalde gemeenten vaker in beeld komen voor huisvesting dan andere gemeenten.

De huidige afspraken beschrijven niet hoe moet worden omgegaan met niet-benutte plekken aan het einde van een kalenderjaar. Om de regionale spreidingsopgave leidend te houden is eerder voorgesteld deze plekken mee te nemen naar een volgend jaar. In het AO bleek hiervoor onvoldoende draagvlak. Gemeenten gaven aan dat zij niet altijd invloed hebben op het daadwerkelijk benutten van de beschikbare plekken. Hierdoor kan een situatie ontstaan waarin gemeenten, buiten hun eigen invloedssfeer, worden geconfronteerd met een steeds grotere opgave.

Nieuw Voorstel

Sinds het vaststellen van de regionale afspraken zijn ontwikkelingen in gang gezet die meer mogelijkheden bieden om vooraf te sturen op een evenwichtige spreiding.

Binnen de nieuwe inkoop van beschermd wonen en maatschappelijke opvang wordt nadrukkelijker gestuurd op uitstroom naar de gemeente van herkomst. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om inwoners die mogelijk onder een uitzondering vallen al aan de voorkant van een traject voor te leggen aan het RATU. Hierdoor kan eerder worden bepaald naar welke gemeente uitstroom plaatsvindt en kan gedurende het traject gericht worden toegewerkt naar deze uitstroomlocatie.

Dit biedt meer mogelijkheden om de regionale spreidingsafspraken daadwerkelijk te realiseren en voorkomt dat gemeenten achteraf worden geconfronteerd met grote verschillen in de opgave.

De nieuwe contracten starten per 1 januari 2027. Vanwege de implementatie- en overgangsperiode wordt verwacht dat deze werkwijze vanaf 1 januari 2028 volledig effect heeft.

Voorgesteld wordt daarom om:

- Tot 1 januari 2028 de werkwijze te hanteren dat niet-benutte plekken worden meegenomen naar het volgende jaar.
- Jaarlijks in het AO, en indien nodig in het BO, te evalueren of de verdeling nog evenwichtig verloopt en of bijsturing noodzakelijk is.
- Vanaf 2028 te beoordelen of de aangescherpte werkwijze binnen de nieuwe inkoop voldoende mogelijkheden biedt om de regionale spreiding te borgen en of het meenemen van niet-benutte plekken nog noodzakelijk is.

Vraag aan het AO:

- Gaat het AO akkoord met bovenstaand voorstel?

Aanvulling voorstel

Daarnaast wordt voorgesteld om binnen het sociaal domein te borgen dat bij de implementatie van de nieuwe inkoop beschermd wonen en maatschappelijke opvang de afspraken over uitstroom naar de gemeente van herkomst en vroegtijdige inzet van het RATU waar nodig verder worden aangescherpt.

Vraag aan het AO:

- Op welke bestuurlijke of ambtelijke tafel wordt deze opdracht belegd, zodat de afspraken tijdig kunnen worden uitgewerkt en meegenomen bij de implementatie van de nieuwe inkoop per 1 januari 2027?

Vraagstuk 2. Omgang verdeling gezinnen

Knelpunt

In het RATU is de vraag opgekomen hoe om te gaan met situaties waarin een gemeente een gezin huisvest. Hierbij is aangegeven dat de maatschappelijke en financiële impact voor een gemeente groter kan zijn dan bij de huisvesting van een eenpersoonshuishouden, bijvoorbeeld vanwege de mogelijke inzet van ondersteuning voor meerdere gezinsleden.

De vraag is vervolgens voorgelegd aan het overleg van aandachtsfunctionarissen beleid met het verzoek te verkennen of aanvullende afspraken wenselijk zijn.

Voorstel

Hoewel de impact van huisvesting per casus kan verschillen, blijkt het lastig om hiervoor vooraf objectieve en uitvoerbare afspraken te maken. De benodigde ondersteuning verschilt sterk per situatie en is vooraf niet goed voorspelbaar.

Voorgesteld wordt om geen aanvullende verdeelafspraken te maken voor gezinnen.

Wel wordt voorgesteld om:

- in uitzonderlijke situaties, bijvoorbeeld wanneer een gemeente meerdere keren achter elkaar een gezin huisvest, dit bespreekbaar te maken binnen het RATU en indien nodig maatwerk toe te passen;
- in de monitoring inzichtelijk te maken wanneer sprake is van huisvesting van een gezin, zodat er aantoonbaar kan worden gemaakt als deze situatie zich steeds voordoet bij dezelfde gemeente.

Op deze manier blijft de systematiek eenvoudig uitvoerbaar, terwijl er voldoende ruimte blijft om bij bijzondere situaties maatwerk toe te passen.

Vraag aan het AO:

- Kan het AO akkoord met bovenstaand voorstel?